

Sora lui Eminescu. Nefericita soră a multă regretatului poet Eminescu, d-șora Henrieta Eminescu, a încetat din viață în Botoșani, abia în vârstă de 28 de ani. Henrieta Eminescu suferia din copilărie încă de paralizia picioarelor, spune „Românul“.

Falsificatori de bani. În împrejurimea Clujului s'au observat circulend mai multe bancnote de 10 fl. false. Gendarmeria din Clușiu ar fi dat de urma falsificatorilor.

Atentat asupra trenului. Din Becicherecul mare se anunță, că un tren mixt al căii ferate din Torontal a deraliat între Szechenfalva și Györgyhaza. S'ar fi întâmplat o mare nenorocire, dacă nu i-ar fi succedat conducătorului locomotivei e opri trenul. Călătorii n'au fost vătămați. Focarul, vrând să sară jos, cădu între roțe și fu rănit da morțe. Din cercetarea făcută s'a constatat, că șinele au fost desurupate. Sunt bănuți doi lucrători de cale ferată dați afară din serviciu.

Regularea proprietăților năsedene.

Proiectul de lege, pe care l'a așternut dietei ministrul ungurescu de justiție Desideriu Szilagyi cu privire la regularea dreptului de proprietate al comunelor din fostul district al Năsăudului, despre care am vădit amintire în numărul de ieri, este următorul:

§. 1. Art. de lege 53, alin. 10 din 1871, art. de lege 54 anume § 17 din 1871, în fine art. de lege 55 din 1871 și art. de lege 45 din 1880 cu privire la teritoriul comunelor din fostul district al Năsăudului: Năsăud, Rebrășoara, Rebrășoara, Parva, Neșos, Feldru, Ilva mică, Leșchi, Ilva-mare, Poiana, Măgura, Rodna vechiă, Rodna-nouă, Maieru, Sângeorgiu, Salva, Hordou, Telciu, Romuli, Bichiș, Mititei, Mocod, Zagra, Poieni, Plaiu, Găureni, Runcu, Borgo-Prundu, Borgo-Bistrița, Borgo-Tiha, Borgo-Murșeni, Borgo-Joseni, Borgo-Ruși, Monoru, Gledin, Șielu-mic, Budacul românesc, Ragla, Morăreni, Ruși de munte, Nușfalău, Sânt-Ioana, Cosua și a coloniei Cărlibaba se modifică și întregesc în modul următor:

§. 2. Acele imobile (nemișcătoare), care țin pe timp când s'a desființat instituția grănițară se aflau în posesiunea singuraticelor familii de grănițari sau a unui membru al acestora, ca pământuri ohavnice (de veci) sau ca pământuri date ca despăgubire, ori ca apartinente ale lor, rămân, ori care ar fi fost mai înainte natura lor de drept, fără nici o îndatorire de despăgubire, în proprietate a celor, sau a erediilor lor legali, care au posedat aceste imobile în 22 Ianuarie 1851.

§. 3. Acele imobile, care pe timpul desființării instituției grănițare nu s'au aflat în posesiunea singuraticelor familii grănițare sau a unor membri ai lor, ci în posesiunea altora, rămân, ori care a fost natura lor de drept mai înainte, fără nici o îndatorire de despăgubire, asemenea proprietatea celor ori a moștenitorilor lor legali, care au posedat amintitele imobile în 22 Ianuarie 1851.

§. 4. Curăturile, ce se află sub cultură economică permanentă, devin fără nici o îndatorire de despăgubire proprietatea celor, care au curățit pădurile, sau a moștenitorilor lor legali, a) dacă curăturile se dată înainte de 21 Ian. 1851. b) dacă ele se dată între 21 Ianuarie 1851 și 27 August 1861, însă dela 27 August 1861 încose pentru dreptul n'au intentat procesul întru reluarea lor în timp de trei ani sau au perdat procesul. Curăturile ce s'au ivit după 27 August 1861 până la intrarea în vigoare a acestei legi, cei îndreptățiți le pot pretinde înapoi, însă dreptul lor de a intenta procesul se prescrie, dacă nu vor începe procesul în decurs de trei ani dela intrarea în vigoare a legii prezente.

§. 5. Curăturile, care nu formază proprietatea proprietarilor pădurilor înșchinate, sunt a se schimba conform § 8 art. de lege 45 din 1880 sau sunt a se espropria conform procedurii prevăzute în art. de lege 41 din 1881, îndată ce acesta o face de lipsă susți-

nerea și administrarea rațională a teritoriului de pădure respectiv.

§. 6. Acele imobile, care se aflau în 12 Martie 1872 sub titlul proprietății în posesiunea comunelor de odinioară urânițare, precum și acele imobile, care în puterea contractului dela 12 Martie întărit printr'un articol de lege au fost lăsați în posesiunea respectivelor comune, formază avere comună, (Art. de lege 22 din 1856) întru câtă nu stabilesc excepție § 4.

Natura amintitelor imobile ca avere comună nu se schimbă prin împrejurarea, că acele în total ori în parte au fost folosite în comun ori în mod individual de locuitorii comunei ori de-o parte a locuitorilor ei.

§. 7. Imobilele, care înainte de 12 Martie 1872 au fost în posesiunea fondurilor fundațiilor bisericești și a școlilor, sau au servit bisericii și preoțesci și învățătoresci, sunt a se considera și de aici înainte ca nise proprietăți menite pentru scopurile respectivelor fonduri, fundații, biserici, școle, preoți și învățători.

§. 8. Dispozițiile §-lor 2, 3, 4, 6 și 7 nu ating valabilitatea actelor juridice, regulările de posesiune, hotărârile și împăciuirile judecătorești, care s'au încheiat cu privire la mobilele despre care se amintesc în §-ii citați și care dispun altfel.

§. 9. Ca munți revindicați se vor considera acei munți (păduri, pășuni și alte pământuri extravilane), care prin hotărârile dela 1863, 1864 și 1865 aduse de comisiunile pentru regularea proprietății ce au funcționat pe teritoriul fostului reg. II. român de graniță, respective prin hotărârile de două instanțe aduse după examinarea celor două instanțe, au fost declarați de munți revindicați.

Și cu privire la raporturile de proprietate și de regulare de posesiune a munților revindicați sunt a se referi dispozițiile acestei legi și mai ales §. 10.

§. 10. În cazul, când singuraticile comune, în a căror posesiune se află munți revindicați, vor fi conținse se estrada în natură asemeni munți sau părți din ei ce le pretinde o a treia persoană, aceste au să fie despăgubite din toți munții ce se află pe teritoriul fostului district al Năsăudului astfel, că toți munții revindicați se vor împărți din nou între comunele, care sunt în posesiune de asemeni munți în proporția de teritoriile lor actuale de munți revindicați.

§. 11. Pe teritoriul comunelor înșirate în §. 1., o nouă comasare nu are loc.

Usufructurile comune sau individuale, amintite în alin. II al §-lui 6., nu pot forma obiectul de proporționare (împărțire) proporțională.

§. 12. Ministerii de interne, de justiție și de finanțe se îndrumă, ca pe lângă respectarea dispozițiilor existente, în cercul propriu de activitate să reguleze hotărârile comunelor din fostul district al Năsăudului lăsându-neatins dreptul de proprietate privitor la singuraticile realități, astfel că în privința administrativă, judiciară și catastrală să se formeze hotărâri arondate și în legătură unul cu altul.

Ministrul de interne se îndrumă a lua dispozițiile legale, ca munți revindicați aparținători comunelor Monoru și Ruși-de-munte să se taie afară din cuprinsul teritoriului comitatului Murșu-Turda și să se încorporeze comitatului Bistrița-Năsăud.

§. 13. În cauzele de regulare de posesiune, ce vor rezulta din această lege, se admite scutirea de timbre și de taxe erariale.

§. 14. Ministrul de justiție este împuternicit să reguleze procedura oficială și dispozițiile de tranziție pe calea ordinației. er statutul emis în cas de trebuință să lă pot întregi și modifica.

Cu executarea acestei legi se însărcinează ministrii de interne, de justiție și de finanțe.

Budapestu, 16 Octomvre 1889.

Desideriu Szilagyi m. p.
ministru reg. de justiție.

Șovinismul în biserică.

Sub titlul acesta deputatul sașu național, d-lu Iosef W. Filtsch, a publicat în „Kronst. Zeitung“ doi articuli privitori la cele petrecute în conventul bisericești ev. din Țera ungurescă.

În primul său articol autorul găsește, cu drept cuvânt, că conventul a trecut peste cercul său legal de activitate, când a declarat pansla-

vismul ca delict canonic și când s'a ordonat cercetarea în contra lui Paul Mudron, inspectorul senioratului Turoș și Neutra, pentru că a participat la serbările din Chiev. Căci cum vine conventul să tragă la răspundere pe membrii bisericești pentru atitudinea lor politică, fiă ea de ori-ce fel, și a o trata ca delict canonic? Acestea s'au în contradicție și cu legislația, în care dilectele canonice sunt acurat descrie. Religionea n'are absolut nimic a face cu politica, cu atât mai puțin e competentă o activitate bisericească a stabili faptul unui delict politic.

Șovinismul maghiar s'a mai ivit și în cestiunea limbei matriculelor, hotărînd în conventul, ca acestea să se poarte în limba maghiară și numai episcopul districtului de dincoace de Dunăre să potă face în anumite cazuri excepții. Și această hotărîre e ilegală, căci § 14 din art. de lege XLIV din 1868 despre egala îndreptărire a naționalităților spune expres și clar, că comunele bisericești își pot alege după plac limba, în care să se poarte matriculele. Cum vine conventul să răstorne acest drept al comunelor bisericești, garantat prin lege?

Mai departe s'a dovedit șovinismul maghiar prin împedarea membrilor slovaci ai conventului de a vorbi la desbateri în limba lor maternă, cu care ocaziune șovinistii maghiari lărmuiră și voră să părăsescă sala. Această purtare nu e numai o mare intoleranță, ci și o brutală vătămare a legii de naționalitate care în § 24 dice: „În adunări comunale și bisericești aceia, care au draptul a vorbi, se pot folosi neimpedcați de limba lor maternă“.

Vorbindu despre hotărîrea conventului de a se invita la sinodul din 1891 și biserica ev. din Ardél și d'a se alătura această biserică la biserica ev. din Țera ungurescă, d-lu Filtsch dice, că biserica ev. săsăscă e departe de așa ceva și cele petrecute în convent sunt nici decum de natură a face pe Sași să dorască o astfel de unire. Dér puținul respect de drept și lege, ce s'a arătat nu numai în tractările conventului general, ci care se arată foarte des și în dispozițiile guvernului, deșteptă în noi temerea, că și biserica noastră nu e cu totul sigură de o amenințare a autonomiei sale. Deja „Pester Lloyd“ în numeul său. Deja 18 i. c. pledză pentru a se detraze singuraticile districte bisericești autonomia bisericească legală și a o încredința conventului țării! Totodată el recomandă o nouă divisare a districtelor, care trebuie să urmărescă scopul mărturisit, d'a împărți cele cinci seniorate, care stau ađ sub dominațiunea „panslavistă“, între districtele „fidele statului“ astfel, ca să potă fi ținute în frâu de către senioratele de încredere. „Cine ne garantează, că ađ ori mâne nu se plănuesc astfel de lovituri și în contra bisericii ev. de conf. augsb. din Ardél?“

Într'unu altu doilea articol, despre unirea bisericești ev. conf. augsb. din Ardél cu cea din Țera ungurescă, se dice că din cele ce se petrec în adunările districtuale și ale conventului își câștigă omul idea, că majoritatea reprezentanților ei sunt conduși de cugetul, că biserica ev. din Țera ungurescă are de îndeplinit o misiune politică, care nu e alta decât maghiarizarea credincioșilor ei. Acestă năsuință se urmăresc sub masca luptei în contra panslavismului și cei suferi prin această luptă sunt bieții Slovaci evangelic. Cu cuvântul panslavism se face abuz cumplit; acela e pânza cea roșă, asupra căreia se aruncă taurul șovinismului în furia sa orbă și răstornă totu la pământ. „De sigur -- dice „Kronst. Ztg.“ -- și noi condamnăm panslavismul, a cărui țintă e distrugerea formelor de stat de acum și unirea tuturor popoarelor slave, și în contra procedurii conven-

tului general, care a condamnă perigrinagiul unui inspector districtual evangelic la serbarea națională rusă din Chiev, n'avem nimic de obiectat. Dér conventul cu denumirea de panslavism inferă ori-ce năsuință a Slovacilor, care e îndreptată acolo, d'a validita limba lor maternă în folosința bisericești, fără a se trece marginile legii“. Astfel, se desăsează că panslavismul tendința Slovacilor d'a se purta matriculele comunelor lor bisericești în limba slovacă și încercarea membrilor slovaci ai conventului de a vorbi în limba lor slovacă la desbateri.

Ce să dice omul de conlusul conventului general, că panslavismul e delict canonic și trebuie pedepsit de autoritățile bisericești, când el e delict politic și cade în competența judecătorilor statului? Ce să dice omul, când un profesor gimnasial slovac, care e invinuit, că într'unu calendar publicat de el exprimă vederi panslaviste, cu totă declararea procurorului statului, că nu e nimic în calendar ce ar putea justifica intervenirea judecătoriei penale, e urmărit de autoritățile sale bisericești pentru panslavism și condamnă la pierderea postului și a calificăției sale de profesor? Ce să dice omul, când episcopul Csekus eschide dela candid și preotul de panslavist, fără nici o cercetare judecătorească or disciplinară și fără să fi fost condamnat, ér conventul aprobă procedura episcopului? Ce să dice omul, când membrii slovaci din convent sunt împedcați prin strigate și larmă de a vorbi în limba lor maternă, ori se depărtează din adunare Ungurii cu Maghiaronii în mod demonstrativ?

„Pester Lloyd“, stăruind pentru unirea bisericești ev. săsăscă din Ardél cu cea ev. din Țera ungurescă, se preface, că combate șovinismul maghiar, dicend că ar fi bine să se asculte cu bunăvoință și acele vorbiri, care în limba statului n'ar pută fi destul de clar exprimate. Apoi adresându-se către Sași dice liniștindu-i: „Nu-i vorba intoleranța publicului față cu vorbitorii slovaci nu e îndreptată atât în contra idiomului, câtă mai mult în contra persoanei și tendințelor vorbitorului, și deci limba germană ar căde sub unu altu punct de vedere, deoarece ea nu e de natură a deștepta cugete despre inimici patriei și ai rassei care formază statul“.

„Această mângăiere, dice „Kronst. Ztg.“, puțin efect convingător are. Ne vin în minte vorbele lui Deak: „Să facem plăcute naționalităților raporturile unguresce“. Cele ce se petrec în adunările bisericești ev. din Țera ungurescă nu corăspund acestor vorbe și pentru Sașii ev., care sunt chemați a trimite deputați la sinod, nu sunt nici decum atrăgătoare. Organismul nostru bisericești e și o instituțiune a culturii noastre naționale, o bastionă a caracterului nostru național. Și câtă timp stă în puterile noastre, trebuie să o apărăm și din acest punct de vedere, ér nu să o slăbim supunend-o unei comunități bisericești mai mari. Cine ne garantează, că nu vom ave aceeași sorte ca Slovacii, că conventul general nu va hotăr și pentru comunele noastre bisericești purtarea matriculelor în limba statului, că folosirea limbei germane în adunările conventului nu va fi împreună cu asemenea greutăți, cum e acum folosirea limbei slovace, că atunci nu se va născoci ori decreta unu nou delict canonic și nu va fi pedepsit ca „pangermanism“ luptă noastră pentru drepturile, garantate prin lege, ale limbei materne germane?! E mai bine, decât să deșchidem șovinismului maghiar unu nou câmp de atac“.

Adunarea învățătorilor din districtul Deva.

De lângă Deva, 10 Octomvre 1889.

Onorate Domnule Redactori! Adunarea generală a reuniunii învățătorilor

români gr. or. din districtul Deva și-a ținut ședințele în anul acesta în 6/18 August și în zilele următoare, în opidul Hunedóra.

Adunarea generală s'a deschis după amiază în 6/18 August prin o vorbire însuflețitoare, cu cuvinte bine alese și bine accentuate, de către d-lui Ioan Papiu protopresbiter și președintele reuniunii.

Cu alegerea comisiunilor s'au terminat cele formale, s'a încheiat ședința enunțându-se continuarea pe ziua următoare la 10 ore a. m.

Deschidându-se ședința a doua Lună la 10 ore a. m., Iosif Morariu, învățător în Dobra, își citi tractatul despre nobilitatea inimii, care a fost ascultat cu mare atențiune pentru-că a fost lucrat cu pricepere și cu diligență.

A urmat apoi la ordine: „Ce modificări ar fi de observat în normativul școlastic?”

Tema acesta, care a mai fost altădată la ordine, s'a dat unei comisiuni spre cenzurare și raportare.

S'a pus la ordine apoi „Invățământul intuitiv în școala populară”, tractat de Petru Hadan.

Acastă temă a dat ansă la o dezbateră interesantă din două puncte de vedere, și adică: unii susțineau că învățământul intuitiv este numai formă, respective mijloc și nicicum obiect de propunere; alții susțineau, că în despărțământul I și II al școlii populare el este obiect și numai în celelalte despărțăminte este mijloc.

Tractatul D-lui Hadan a fost bine și cu zel lucrat. Cu această ședința se redică.

În ședința a treia s'a luat singur obiectul „Cetirea în școala populară”, de Nicolae Sânzian.

Atât teoria, cât și praesa au fost lucrate cu temei și cu zel.

În urma acesteia, toți membrii reuniunii, conduși de vrednicul primar opidan George Danilă și de zelosul paroh Georgiu Oprea, au mers în corpore spre a vedea castelul domnitorilor Huneadescilor. Vă mărturisesc, că cele ce le-am văzut în toate odăile și despărțămintele castelului Huneadescilor până sus în turn ne-au lăsat o amintire dintre cele mai plăcute.

Nu de mai puțin interes este și turnăria de feră din Hunedóra, unde am văzut cum se varsă ferul, unde l'ă topește, cum aduce cărbunii de lemn și de piatră în corfe pe funii de sirmă la o înălțime considerabilă. Interesantă este și cunoșterea telefonului.

Peste tot o experiență dintre cele mai frumoase au dus cu sine învățătorii noștri dela Hunedóra.

Ședința IV s'a deschis Marți la 8/20 August la 10 ore a. m. La ordine s'a pus: „Religiunea în școala populară”, preleger de Nichita Luculeț.

La critica propunerii religiunii în școala populară au luat parte mai mulți învățători din deosebite puncte de mănecare și tractare. Religiunea este lanțul nevinș și baza existenței omenimei, deci ar trebui să ne ocupăm mai adeseori de acest obiect, care este unicul ce-a susținut nemurire.

Acestui obiect i-a urmat tractatul despre „propunerea limbei maghiare în școala populară” de George Joandrea învățător și director la școala din Orăștia, însoțit de o prelegere practică în scris. Tractatul a fost ascultat cu mare atențiune. El ar fi fost cu mult mai interesant, dacă ar fi fost fructul propriu al prelectorului. Precuvântarea f. VII—XVI este tractatul, asemenea f. 1—5 este prelegerea practică din „Manducerea gramaticii limbei maghiare pentru școlile elementare”, de Wilhelm Groo, trad. și întocmită în românește de Artemiu Feneșan, profesor în Brașov, etc.

A urmat apoi o prelegere de Ioan Flășeriu pe baza învățământului intuitiv din istoria naturală despre „câine” și des-

pre „porumb”. Prelegerea a fost lucrată cu mare atențiune, concluziunea este, că d-lui Flășeriu este un învățător conșcui, care reprezintă o școlă bună.

În fine d-lui Nicolae Sânzian, cunoscutul învățător, ce s'a popularizat prin prelegerile sale, a citit tractatul său despre „Crescerea fetițelor în școala populară” înaintea unui public de ambe sexe, care a ascultat cu mare atențiune și a adresat laude d-lui învățător. D-sa, ca totdeauna, a făcut și de astădată ca corpul învățătoresc să esceleze, să arate că-și face datoria și că vrednic e de iubirea poporului. Cu această prelegeră adunării generale s'au terminat.

La 3 ore p. m. se deschide ședința a V-a. La ordine este raportul comisiunilor: 1. Raportul comisiunii pentru cenzurarea raportului general se primesc cu câteva amendamente și schimbări. 2. Raportul pentru cenzurarea rațiociniului cu darea absolutului și cu încasarea restanțelor s'a terminat. 3. Comisiunea pentru a face observări la normativul școlastic propune și adunarea generală primesc, ca această temă comitetul central să o predea subdespărțământelor spre îndeplinire.

În urma acestora a sosit la rând constituirea reuniunii pe un nou period de 3 ani.

La rugarea mai multor învățători, președintele P. O. D. Ioan Papiu s'a înduplecat a mai primi încă pentru un an conducerea reuniunii. Alegerea de vicepreședinte se pune la vot, majoritatea o întrunesc învățătorul Nicolae Sânzian. D-lui Sânzian însă mulțumind votanților pentru încrederea oferită, cere ca să nu-l pună în combinația.

Urmăz apoi votare între Iosif Morariu și George Jondrea; nereușind nici unul cu majoritate, s'au tras sorți și s'ortea a căzut pe George Jondrea, învățător popular în Orăștia.

Apoi ceilalți membri s'au ales cu aclamare, cu deosebire, că trei dintre cei mai demni au eșit din comitetul central.

Cu acestea adunarea generală în anul acesta s'a terminat în 8 (20) August sera la 9 ore în biserica gr. or. din Hunedóra.

Ședințele au decurs în ordine și în liniște. Adunarea a fost cercetată de peste 50 de învățători și onorată de un public frumos și de P. O. D-ni protopresbiteri: Ioan Rațu, Romul de Crainicu, Avram Păcurariu, de P. O. D. Ioan Popu protopop gr. cat. din Hunedóra, de P. O. D. Victor Tordășan și alții. O mare recunoștință și mulțumită din partea învățătorilor merită Pré Stim. D-ni George Danilă, primar opidan, și zelosul paroh George Oprea împreună cu comitetul parohial pentru viul interes ce au arătat întru încurajarea și prevederea învățătorilor.

Astfel pe calea acesta aduc sinceră mulțumită domnilor protopresbiteri și tuturor celorlalți oșpeți, cari au onorat cu prezența lor ședințele generale și în deosebi demnului popor din Hunedóra de ambe sexe. Dée-le Dumnezeu, ca sacrificiul făcut să li-se răsplătescă însutit și înmuit! Să trăiască Hunedoreni!

Observatorul.

Regele Carol în Moldova.

Marți, 10 Octomvre Regele, împreună cu Principele Ferdinand, însoțit de d. L. Catargiu, președintele consiliului de miniștri, de d. general Manu, de primarul orașului Iași, de prefectul județului, de prefectul orașului și de casa militară merse de examina lucrările bisericii S-tului Nicolae, zidită de Ștefanu-cel-mare, și care servia odinioară de biserică Palatului Domnesc. Căzându cu totul în ruine, ea se restauzează aci de d. arhitectu Lecomte de Nouy prin îndemnul Regelui.

De aci Majestatea Sa se duse la școala normală Vasile Lupu, unde a fost primit de d. directoru Meissner, pe când

un cor, alcătuit de elevii școlii, cântă imnul național. Suveranul a trecut prin toate sălile de studiu, examinându pe elevi și puindu'i să arate în fața sa, cum la rindul lor instruesc și dănsii pe elevii școlii primare alipită pe lângă acest institut, tocmai în scopul de a da privilegiu normaliştilor să aplice știința de a învăța pe copii.

La orele 12, Majestatea Sa s'a reîntors la cartierul regal; ér la 12^{1/2} se dete dejunul, la care au luat parte d. prim-ministru, d. primar, d. colonel Crupenschi, în total 30 de persoane.

La orele 2^{1/2} Regele, împreună cu Prințul Ferdinand, a mers la primăria în trăsura. De acolo se duse pe jos, înconjurat de suite, de consiliul comunal și de mulțămirea cel'ă aclama, la școala de meserii comunală. Aci l'au primi d. directoru Mănistreanu. O trupă, formată din școlari înșirați pe gangul intrării școlii, îi presintă armele. Musica, formată tot din școlari, intonă imnul. Școala era îmbrăcată în verdete și steguri. Regele și Principele pășiau pe crăci de brad așternute sub picioarele lor. Au vizitat atelierul de croitoria, alămăria, pictura decorativă, lemnăria, armurăria, calapodăria, cum și sălile în cari erau expuse haine lucrate de elevi, obiecte de tinichea și de alamă.

Cu privilegiu Augustei visite, școlarii ridicară, într'una din camere, un arc de triumf de cărămidă. Apoi elevii făcură gimnastică înaintea Regelui cu o măiestrie foarte mare. La sfârșit, căți-va elevi, îmbrăcați în portu național, executară jocuri naționale.

Regele, fericit de a vedé în sinul orașului o școlă ce e menită a deștepta și a încurajă meseriile, atât de trebuincioase și de folositoare unei așa de numeroase populații, exprimă, cu o vedită satisfacție, d-lui directoru mulțămirea sa pentru-că sciuse a pune o sirguintă patriotică între dirigiarea acestei școli, ce este o adevărată bine-facere pentru Iași.

De aci se duse la școala de fete, ce pörtă numele de „Societatea Dama-lor române”. Școala e întocmită prin inițiativă privată și cuprinde 60 de lucrătoare, între cari 30 interne. Regele inspectă cu un viu interes atelierul de croitoria și de rufăria, precum și întregul local, și plecă adresându domnelor patronese cuvinte măgulitoare pentru fericita lor întreprindere, pe care o încongioră de îngrijiri și de o muncă încoronată de isbândă.

Apoi merse la seminarul Veniamin, unde rectorul, archimandritul Varlam Răileanu, l'ă întâmpină în capul scării. Elevii intonară imnul. Regele cercetă seminarul, cu rivna ce-L'ă însufleștece pururea pentru tot ce se legă cu biserica noastră, și arată d-lui directoru mulțămirea sa în ceea ce privește ținerea acestei școli.

În urmă porni în oraș. La orele 5 jum. reîntorcându-se la cartierul regal, Suveranul până la orele 7 primi mai multe audiențe, între cari o delegația a consiliului județian, care supuse mai multe dorințe privitoare la îmbunătățirea orașului și județului.

Un prânz se dete la orele 7, la care au avut onore de a fi poftiți: D. L. Catargiu, general Manu, general Ravoviță, P. S. Archiereul Dosotheu, d-nii Fraudin, consul francez, Löppel, consul german, Criticos, consul grec, peste tot 30 persoane.

Apoi la orele 8^{1/2}, un cor, sub direcția d-lui Musicescu, a venit la cartierul regal și în Principatul salonu alu reședinței Maiestăței Sale a intonat mai multe cântări în fața Regelui și a Principelui, cari au răpit audit-rul.

Înainte de a începe corul cântarea sa, D. Musicescu a vorbit cuvintele de mai la vale:

Maiestate! Înainte d'a începe execuțiunea programului, cu care am cutezat a ne prezenta înaintea Maiestăței Vostre, și pe care ați acoperit-o cu atăta bunăvoință, cu profund respect Vă rog, Maiestate, permiteți-mi a supune Maiestăței Vostre scopul producțiunii noastre.

Însemnătatea rolului muzicii în lume și influința ce exercită ea asupra tuturor straturilor societății, e recunoscută de totă lumea.

Pentru cei fericți, ea este deliciul cel mai poetic, deliciu care încoronază toate. Pentru ostași, ea este tovarosul cel mai sincer, care împrăștiă toate obstacolele și pericolele, și te trimite cu fruntea sus și cu curaj — de care în de ajuns au dat probe ostașii români — înaintea inamicului celui mai

infricoșat. Pentru popor, ea este mângăiere în timpurile grele, și bucuria și veselie în cele bune.

Maiestatea Voastră ați bine-voit a aduce poporului român bucuria și veselie în persoana succesului Maiestăței Vostre, A. S. R. Principelui Ferdinand.

Și fiind-că din nimic nu se pôte vedé și studia mai bine simțămintele unui popor ca din cântecele sale naționale, ceea ce și marele măestru Robert Schumann o aprobă dicându: „ascultă cu luare aminte diferitele cânturi naționale; ele compun un bogat isvor de de prea frumoșe melodii și te fac să cunosci caracterul diferitelor popore.”

Noi d'er ne-am promis a ne produce înaintea Maiestăței Vostre cu prezenta programă, în care partea a II-a e cu totul consacrată cântecelor naționale, ce pentru prima oră sunt puse în cor de servul Maiestăței Vostre, ca din aceste cântece, Alțeta Sa regală să își facă o idee cum țeranul român înțelege și își exprime simțămintele sale de bucuria, de durere, de iubire, de dor, etc., prin sunete musicale.

Er Maiestatea Voastră, pentru încurajarea ce ați bine-voit a ne da—prin acceptarea acestei serate—pentru munca și osteneța, ce ne dăm cultivându musica laică, muncă ce nu e în atribuțiunile noastre, ca cor eminamente bisericesc, nu găsesc alte cuvinte mai bune să Vă adresez, Maiestate, decât acele duse într'un moment de bucuria de marele nostru poet d. V. Alexandri: „Trăiescă Regele în pace și onor!”

Au avut onore să fiă invitați la această serată I. P. S. S. Metropolitul, d. ministru președinte, d. ministru de război, d. general Racoviță, d. prefect, d. primar și alte persoane de distincțiune; ér la orele 10^{1/2}, Maiestatea Sa și A. S. R. Principele Ferdinand s'au retras în apartamentele lor.

Cursul pieței Brașov

din 1 Noemvre st. n. 1889.

Bancnote românesce	Cump.	Vend.
Argint românesc	9.38	9.40
Napoleon-d'or	9.45	9.47
Lire turcesc	10.72	10.75
Imperial	9.72	9.75
Galben	5.58	5.60
Seris. fonc. „Albina” 6 ^{0/0}	101.—	102.—
„Albina” 5 ^{0/0}	98.50	99.—
Ruble rusesce	1.22	1.23
Mărci germane	58.10	58.35
Discontul 6—8 ^{0/0} pe an.		

Cursul la bursa de Viena

din 31 Octomvre st. n. 1889.

Renta de aur 4 ^{0/0}	101.30
Renta de hărtia 5 ^{0/0}	97.55
Imprumutul căilor ferate ungare	114.80
Renta de hărtia austriacă	85.70
Renta de argint austriacă	86.—
Renta de aur austriacă	109.50
Losuri din 1860	139.50
Acțiunile băncii austro-ungare	919.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	333.75
Acțiunile băncii de credit austr.	314.25
Galben împărătesc	5.66
Napoleon-d'or	9.47
Mărci 100 imp. germane	58.35
Londra 10 Livres sterlinge	119.05

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

„ALBINA”,
Instituția de credit și de economii
Filiala Brașov

ESCOMPTEZA RIMESSE BUNE
cu 6^{0/0},

acordă împrumuturi cambiale cu 6^{1/2} 0/0—7^{0/0}, cari pelângă o reducere corăspundătoare a sumei cambiului și întru cătu starea numerariului din cassă ar permite, se pot și de mai multe ori prolongi.

Informațiuni mai de aproape se pot lua zilnic în birou instituției, piață No. 90 dela 8—2 ore d. a. 87.21.

Cancelaria Negruțu

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania
DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diaru beletristic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 di a luni în număr câte de 2—3 côle cu ilustrațiuni frumoșe; și publică articlii sociali, poesii, romane, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tractează chestiuni literare și științifice cu reflecție la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a Românilor de pretutindenea, precum și a celorlalte populațiuni din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste totu nisuesce a întinde tuturor indiviților din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci, lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postală.

PREOTULU ROMÂNŪ. Diaru bisericesc, scolar și literar — cu ilustrațiuni. — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ côle, și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre duminică, sâmbător și diverse ocașii, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literare; și în urmă totu soiulu de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericesc, scolar și literar. — Prețulu de prenumerațiune pre anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postală.

Colectanții primesc gratis totu alu patrulea esemplar.

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

Totu de aci se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere înveridită și apretiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulu broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tote trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă seu învățături pentru popor culese din diarul unui scolar de Dr. Georgiu Popa. — Oplu acesta, pentru poveturile lui valorose, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecile noastre populare. D-lu autoru a avut nimerita idee, de a publica prin oplu de față un diaru de școlă, ce și-lu făcuse ca elevu de anul I alu școlei populare superioare din Câmpeni, va se dica pe când era în alu 4-lea an de școlă. În acestu diar se cuprind diferite impresiuni din copilăria, atât din școlă cât și afară de școlă: o colecție bogată de diferite poveturi primite dela învățătorulu seu, pe cari autorulu le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acestu oplu, așa că singuru numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitulu despre fumat, despre curățirea trupulu etc. ar fi de ajuns pentru a merita să nulipsescă din nici o bibliotecă populară românească. Oplu cuprinde 289 pagine 8° — Prețulu unui esemplar cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulu. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulu 15 cr.
Puterea amorulu. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.
Idealulu pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelii: **Idealulu pierdut** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu 20 cr.

Fântâna dorulu. Novelă populară de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Codreanu craiulu codrulu. Baladă de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Ultimulu Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulu 10 cr.

Bunica și Nepețelulu. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulu 10 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé. Prețulu 10 cr.

Elu trebuie să se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulu 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșu. Novelă istorică națională. Prețulu 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețulu 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulu 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedia în 5 acte după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețulu 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiulu din Fiume prin Vincențiu Nicoră, prof. gimnas. — Cu portretulu M. S. Reginei României. Prețulu 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unu volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulu redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafir și violele, poesii populare, culese de Ioan Popu Reteganu. Unu volum de 14 côle. Preț. 60 cr.

Tesaurulu dela Petrosă seu Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulu 20 cr.

Biblioteca Sătenulu Român. Cartea III și IV, cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețulu la ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețulu 30 cr.

Colectă de rețete din economie, industrie, comerț și chimie. Prețulu 50 cr.

Economie pentru școlele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulu 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De V. Gr. Borgovan. Prețulu 15 cr.

Manual de Gramatica limbii române pentru școlele populare în trei cursuri, de Maxim Popu, profesor la gimnasiulu din Năsăud. — Manualu aprobat prin ministeriulu de culte și instrucțiune publică cu rescriptulu de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13.193. — Prețulu 30 cr.

Nu mă uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitaful ș. a. Prețulu 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în școlă populară pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavrilu Trifu profesor preparandial. Prețulu 80 cr.

Catechese pentru pruncii școlari din școlele populare. După George Mey preot în Schörzkirch din diecesa de Rottenburg de Titu Budu parochu gr. cat. în Satu-Siugatagu, protopopulu distr. Mara, adm. Vicariulu alu Maramureșulu etc. etc. Edițiunea II. Prețulu unui esemplar cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețulu unui esemplar cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mörte la victoriă. Comediă într-un act. După A. Kotzebue localisată de Irina Sonea n. Bogdanu. Prețulu unui esemplar 10 cr.

Influința mândrii. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulu unui esemplar 30 cr.

Cuvântări bisericesc în tôte sârbătorile de peste an de Ioan Papiu. — Unu volum de peste 24 côle 8° mare, hârțiă fină. — Numele d-lui I.

Papiu este multu mai bine cunoscutu clerulu român, decâtu să fiă de lipsă a mai recomanda acestu nou product alu d-sale. Clerulu român a învățat a i apretii scrierile d-sale pentru însemnata loră valoare literară. — Noulu tom de predică întrece însă tôte volumurile de predică edate până acum, prin întocmirea sa — avându o notiță istorică la fie-care sârbătoare, — care arată timpul introducerei, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sârbătoare. — Prețulu unui esemplar cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mörte, întocmite de Ioan Papiu. — Acestu volum de peste 24 côle cuprinde: 8 cuvântări acomodade pentru ori-ce casuri ordinare de mörte, 4 pentru casuri ordinare de mörte întempletă în timpuri diferite ale anulu, 10 la casuri ordinare însă mai speciale de mörte, 4 la înmormântarea omenilor bătrâni, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mörte speciale; — apoi pe mai bine de patru côle urmază o mulțime de iertăciuni precedate de o introducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciuni bărbatulu dela muiere, 2 — a muierii dela bărbat, 3 — a părintelui dela fi, 4 — a mamei dela fi, 5 — a fiilor dela părinți, 6 a fratelui seu surorii dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, moșe, bun, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoților dela unchiu și mătușe, 9 — dela nemuri și consăngenii mai depărtați, 10 — dela conșoți de aceeași ocupațiune 11 — dela binefăcători, amici, cunoscuți și dela toți creștinii adunați. Recomandăm clerulu român acestu bogat volum de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrute amănunțit tuturor cerințelor preoțimeii fungente la casuri funebrale. Prețulu unui esemplar spedit franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesc, tomulu III, scrise de Ioan Papiu. — Acestu tom cuprinde predică pe Duminică și se estinde pe 12 côle 8° mare. — Prețulu unui esemplar spedit franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicu seu concordanțele tradițiunii în două limbi — română și latină, tractează despre primatul bisericeii și se estinde pe 22 côle 8° mare. — Scris de Ioan Papiu. — Oplu acesta a fost recensat favoritor și laudat și de foile străine. — Prețulu unui esemplar spedit franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei seu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omulu, despre relațiunile și scopulu lui espuse în mod popular de profesorulu Dr. Iosif Frapparu și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulu) de Ioan Papiu. — Acestu oplu, care se estinde pe 11, côle 8°, e foarte acomodată ca premiu pentru cei ce absolvă școlă populară,

se vinde cu prețulu numai de 50 cr esemplariulu spedit franco.

Manualu cateheticu pentru primii ani scolastici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostu profesor de s. scriptură, catehetică și metodică în seminariulu archidieceșan din Blășiu, actualmente vicaru archiepiscopescu în Făgărașu. — Acestu oplu de mare însemnătate pentru literatura catehetică română este o prelucrare liberă, schimbându unele aplicări practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieților noștri, ér ceremoniele bisericesc înlocuindu-le cu cele prescise și usitate în biserica noastră română. În note se arată și procederea ce are să observe catechetulu față de discipulu sei. Acestă scriere are să fiă un îndreptar în mâna catechetilor, învățătorilor și a părinților la instrucțiunea religioasă-morală, ce au să o dea micilor băieți. — Prețulu unui esemplar din acestu oplu, — care poartă clausula aprobării prea ven. Ordinariatu metropolitanu din Blășiu și care cuprinde 222 pag. 8°, avându mai multe poesii în textu, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfinți Părintelui nostru Ioan Gură-de-Auru la epistolele sfântulu apost. Paulu către Titu și Filemonu. Traduse de Constantin Morariu. Prețulu unui esemplar cu porto francat e 60 cr.

Dumnezeesca liturgie a celui dintre sfinți părintelui nostru Ioan Chrysostom compusă din operele acelu sântu părinte, de Ioan Boroșiu parochu gr. cat. și ases. consist. Prețulu unui esemplar cu porto-francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarulu sufletulu. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesc, foarte frumoș ilustrată. Prețulu unui esemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30, în legătură de luxu 2.50—2.80

Micul mărgăritaru sufletesc. Cărtică de rugăciuni și cântări bisericesc — frumoș ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe secsele. Prețulu unui esemplar broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărtică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe secsele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețulu unui esemplar e 10 cr.; 50—3 flor.; 100=5 fl.

Visulu Prea Sântei Vergure Maria a Născătoarei de D-șeu urmatu de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icône frumoșe. Prețulu unui esemplar legat spedit franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusu Christosu. Prețulu unui esemplar legat și spedit franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU” în Gherla (Sz.-ujvár. — Transilvania), unde se cumpără acțiunile tuturor băncilor române cu prețurile cele mai bune.